

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Margarita Evangelica

Essche, Nicolas van

Coloniae, 1545

Quod dominus Iesus habuerit spiritum gaudiosum, animam tristem, &
corpus pœnosum. 1

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49323)

MARGA
RITAE EVANGE
lica Liber Tertius.

Quod dominus noster Iesus Christus in
omni passione sua semper habuit gau
diosum spiritum, dolorosam animam,
& corpus pœnosum. Cap. I.

V AE in superioribus frequen
ter commemorata sunt, qualiter
videlicet domino nostro Iesu
Christo perfecte conformabi
mur (in quo tota salus & beati
tudo nostra consistit) nunc ut pro
fundius animis nostris infigantur, partim repli
canda, & partim lucidius explananda sunt. Sci
endum ergo, quod dominus noster Iesus Christus
in terris cõstitutus, semper in omni passione sua
gaudiosum spiritum habuit, eo quod idem ipse
spiritus eius humanus deitate ipsius semper e
rat vnitus, ipsaque sanctissima Trinitate in suis
viribus supremis fruebatur. Memoria nanque
eius nunquam distracta, nunquam extra diuini
tatem eius extrouersa fuit: ideoque patris omni
potentis cœlum erat. Intellectus eius semper in
depictus diuinam, informem & increatam pa
tris essentiam contemplabatur, eratque filij cœ
lum. Voluntas eius per spiritus sancti præsentia
am ignis amorosus effecta fuit, ita ut magnum
ei gau.

Aei gaudium esset nobilissimam animam & cor-
 pus suum ex amore pro nobis turpissimam & poe-
 nolissimam morti tradere. Intellectus eius per eter-
 nam & increatam sapientiam presentiam lux diuina
 factus erat, qui omnia cognoscebat praterita,
 presentia atque futura. Memoria eius per coele-
 stis patris sui presentiam sapor diuinus effecta
 fuit, per quam iugiter deitatem ipsius non solum
 cognoscebat, amabat & contemplabatur, sed et-
 iam gustabat. Et quia tres personae in vna deitate
 existunt, habentes singulae deitatem in se inclu-
 sam, suntque simul vnus inseparabilis Deus, &
 quia Christus vestis illa erat, qua se deitas ipsa
 (sicut loqui licet) vestierat, idcirco vnus cum patre
 & spiritu sancto Deus erat, habens animam ra-
 tionalem, corpus humanum & gaudiosum spi-
 ritum, in quo deitatem suam cum incomprehen-
 sibili summoque gaudio fruendo gustabat, ideo
 semper in vno eodemque esse perseverabat atque
 pacificus & gaudiosus manens in omnibus, quae
 ei in nobilissima humana natura sua pariter oc-
 currebant, eaque omnia cum hilari vultu & gau-
 dioso spiritu perferebat.

De dolorosa anima Christi.

HAbuit quoque dominus noster Iesus Chri-
 stus in terris dolorosam semper animam.
 Etenim secundum humanitatem suam ra-
 tionalem animam habebat, in cuius suprema
 portione, licet deitate sua, ut dictum est, frueretur,
 attamen in inferiori portione pressuras multas su-
 stinebat. Quanto namque per illuminatam ratio-
 nem deitatem suam clarius agnoscebat, tantum de-
 patris

MARGARITAE EVANG.

patris sui iniuria magis torquebatur. Ideoque infimis animæ suæ vtribus semper tristis erat. ¶ Et primo, in vi ratiōali, per hoc qd in lumen æternæ sapientiæ suæ animæ nobilitatē cognoscebat, quā videlicet existeret nobilis & ingenuosa, qualiterque essentia de diuina essentia, intellectuale & vita esset, quæ nūquam moreretur: sicque deitati applicata & dilecta, ut pro ipsa animam assumeret, quam pro illius æterna morte redemptione in mortem gratiam erat traditurus. Quodque pro tantitate non solum gratias ei nullas plurimirent, sed quod etiam sic a sua se origine auterent, ut nunquam ad ipsam redirent. Et haec minus noster Iesus Christus in monte Olivæ cogitans, contremuit, quia videlicet talem angustiam sentiebat, qualem animæ æterni multiplici deputandę. Ideoque dicebat: Tristis anima mea vsque ad mortem, ac si diceret: Mortem & crucis pœnam libens sustineo, sed præuideo patrem meum cœlestem per me tantiminas optimo iure condemnaturum, quæ sponte passionis meæ meritis priuabunt, tristis est anima mea vsque ad mortem. ¶ Secundo, in sua vi concupiscibili, quæ adeo ad gloriam & honorem cœlestis patris sui, nostram salutem, ut nos reconciliaret patri suo, dilata erat, ut paratus esset, imo & desideraret pro nobis. Et quamuis purum & incontaminatum corpus animamque rationalem assumpsisset, quibus hic in terris versabatur, vitam ac sensum in omnibus instar aliorum hominum (peccato duntaxat excepto) habebat, atque eius veneranda humanitas toti mundo mort

LIBER III.

erat. Quoniam omne quod est in mundo, concu-
 piscencia carnis est, & concupiscencia oculorum,
 & superbia vitæ: quæ profecto in Christo locū
 nullum habebant. Non enim erat in eo concupi-
 piscencia oculorum, quia diuitias non quærebat,
 sed magis paupertatem, solis necessarijs conten-
 tus. Non concupiscencia carnis, quia ipse flos il-
 le incontaminatus erat, quem pater æternus so-
 lus absque alicuius cooperatione per sapienti-
 am & bonitatem suam plantauit, nihilque nisi
 virtus in ipso erat. Non erat denique in eo super-
 bia vitæ, quia omnem huius mundi gloriam de-
 clinabat, solius patris sui honorem, omniumq;
 salutem animarum desiderans. Ideoq; dicebat:
 Venite ad me omnes, qui onerati estis vinculis
 peccatorum, & ego reficiam vos. Tantum, ve-
 nite & auxilium quærite in me. Quod si etiam
 omnia quæ in mundo sunt, adhuc viuunt in vo-
 bis, ego ea in vobis occidam, si ex corde deside-
 raueritis. Et quia dominus cum tanto desiderio
 omnes homines ad sui amorem inuitans, nihilo-
 minus in diuina patris sui essentia cognoscebat
 tam paucos fore, qui suo desiderio satisfacerent,
 totamque spem suam & amorem in ipso consti-
 tuerent, quibus ipse de fonte vitæ (quem omni-
 bus sine personarum acceptione aperuit) potum
 præbere, & de ligno vitæ, id est, de fructu passio-
 nis suæ cibum præstare, quosque de manna ab-
 sccondito reficere volebat, ideo semper tristem æ-
 nimam habebat. ¶ Tertio, in sua vi irascibi-
 li, quæ adeo in ipso mitis & humilis erat, vt in
 omni passione sua ne vnā quidem minimam
 amaram vel impatientem cogitationem habe-
 ret.

ret, nec vultum alicui minus amabilem exhiberet. Et quia perfectam ab omni peccato auer-
nem, & intensissimum omnis peccati odium ha-
bebat, ideo nimis affligebat eum peccata omnia
quae fieri videbat, quaeque ab initio mundi facta
& in finem usque fienda cognoscebat. Cumque pro
his omnibus satisfacere deberet, & tamen pa-
cissimos fore praefereret, qui in suo se sanguine
lauarent, & ad montem aureum amarissimae passi-
onis suae pro expiandis peccatis suis accederent,
ignitumque & probatum ab ipso virtutum aurum
emerent, ut locupletes fierent, quas sane vir-
tutes libentissime cunctis impartiri volebat. (Ipse
namque virtus ipsa est & fundus virtutum vo-
rumque medium, in quo virtutes omnes na-
cipiunt desinuntque) ideo singularem de quolibet
peccato in sanctissima ac dolorosa anima
sua poenam sentiebat. Considerans vero in e-
dem diuinitate sua plures ad ipsum etiam pec-
catores conuertendos, immensum in amorolo co-
de suo gaudium habebat. Maius enim gaudium
est in caelo super vno peccatore poenitentiam se-
gente, quam super nonaginta nouem iustis. Est
enim caelum istud ipsa anima Christi, quae est re-
gnum Dei & thesaurus absconditus in agro, in
est, in corpore suo, in qua est caelum caeli, suum
que in ea in seipso gaudium habet, nec vnquam
commouetur. Quisquis ergo caelum laetificat,
et Christi dolorosam animam reficere desiderat,
peccata deuitet. ¶ Denique, & inde tristem ha-
bebat animam dominus, quod omnem passio-
nem suam ad vnum usque ictum et modum passi-
onis suae, & ex qua mala radice, inimici sui (quos
suos deputabat amicos) ei cuncta inferret, prae-
debat,

debat, cognoscebatque. Quod itē pijsiimæ matris
sua, & omnium amicorū suorū dolorem ineffabi
le sentiebat: quodque nullū (matre dūtaxat excepta,
cuius præsentia dolorem ei suum duplicabat) si
deliter astiturum prænoscebat. Taliter ergo tri
stem semper animam dominus habebat.

De pœnoso corpore Christi.

Postremo, et pœnosum corpus habuit in ter
ris dominus noster Iesus Christus, idque po
tissimum in his tribus, in paupertate videli
cet, in ignominia, & in pœnositate. ¶ Et primo
quidē in paupertate, quæ incepit ab exordio na
tuitatis suæ, & ad mortem vsque perduravit. Ete
nim in natiuitate sua pannos sufficiētes, quibus
cum inuolueret mater sua, non habebat. In mor
te vero nec lapidem habebat, cui debile transfi
xurūque caput suum inclinaret. Sed & in omni vi
ta sua, nec domum, nec hortum, nec agrum, nec
pecuniam, nec bona quælibet habebat, adeo ut
qui arca illa erat, in qua opulentissimæ diuinita
tis gazæ sese incluserant, omnium pauperrimus
appareret. Nam & nudis pedibus, & intecto ca
pite incedens, vnam semper eandemque vestem
habebat. Sæpius panem mendicatū sumebat, a
qua frequentius, quàm vino utebatur, & non raro in
terra prædebat. Et hoc pacto omnis vita ipsius ve
recunda paupertate plena erat, non tali pauper
tate, qualis illorū est, quæ pro Dei amore bona sua
dereliquerūt, & ob hoc ab hominibus honoran
tur: sed tali, qualis illorum est, qui nunquam ali
quid habuerunt, & ob hoc ab omnibus contem
nunt. ¶ Secundo, in ignominia & contēptu, qui
bus plena erat tota vita ipsius, quæ & a natiuita
te ipsius inchoarunt, quando in stabulo natus in
præ

MARGARITAE EVANG.

præsepi iuxta pecora reponebat. In infantia que perseverabat, quando ad perdendū ab Herode quaesitus fuit: similiter in omnibus quibus bonis actibus suis, quos ipsum dæmoniorum fragio facere dicebant, obijcientes ei quod peccatorum amicus, legis destructor, seductor populi, in Deum blasphemus, denique & stultus esset, qui seipsum veller regem constituere. Igitur de natiuitate contemptum sustinuit, quia de adulario natum calumniabantur, & in ignominia vitam finiuit, quia quicquid fecerat, non ei ad honorem cedebat, sed propterea morte condemnatus & in ignominia mortuus fuit. ¶ Tertio, in pœnositate, quæ in omni vita ipsius abudabat, a natiuitate incipiens, in qua frigus intolerabile tenellus infantulus sustinebat. Deinde in infantia circuncidebatur. In deserto plurima seruitudo incommoda. In captiuitate adeo fortiter vinciebatur, vt ex vnguibus sanguis erūperet. Et quæ explicaret, quāta in sui deductione, impulsione, percussione, præsertim cum interrogatus veritatebatur, esse se videlicet filium Dei, patiebatur: Porro in flagellatione pœnas inestimabiles sustinebat. In coronatione similiter, in cerebri membris superioribus, in auribus & in temporibus dire cruciabatur. Sed & quādo crucem humeris impositam deportabat, magnam in eorum humeris, & in capite pœnam tolerabat. Similiter quando vestes flagellato corpori infixæ erant: & quando lapidi infidebat: cum quoque in eadem tribus horis omni solatio & auxilio destitutus in maxima pœna intus exteriusque penderet. Et hæc ipsius paupertatem, despectum & pœ-

LIBER III.

& pœnostatem semper ob oculos habere, & si quãdoq; pro voto omnia habere nō possumus, pro ipsius amore libēter eisdem carere: si pœnis afficimur, easdem propter ipsum libēter ferre: si deniq; cōtemnimur atq; despiciamur, idip̄m propter amorem ipsius hilariter tolerare debemus.

Vt gaudiosum semper cum Christo spiritum habeamus.

Cap. II.

ITaque nitamur cum Christo semper habere gaudiosum spiritum, & sentire in nobis hilaritatem illam ac lætam resignationem, & amorosam, quam cum sua deitate semper habebat, vnionem, ita vt cum memoria nostra semper in Deum suspensi simus, cum intellectu Deum cognoscamus, & cū volūtate sine mutatione Deo per amorem vniti esse eligamus: atq; cum spiritu nostro per fidem, spem & charitatem in Deū nos conuertamus: vitamque gratiæ ex ipsa diuina essentia semper nobis quæramus. Sicut enim anima nostra sensitua suū ex aere anhelitū trahit, ita vt si aeris beneficio & continua illius attractione emissioneq; priuaretur, vita destituenda foret: similiter si elementorum nutrimentum ei subtraheretur, ita vt ab aqua & igne, terra vel aere subsidium non acciperet, corpus nutrire non posset, & per consequens mori oporteret (secundum hanc nanque sui partem bestiis comparatur, quæ & ipsæ ab eisdem elementis sustentantur) Sicut ergo (inquam) anima secundum infimam sui partem rebus creatis vitam conseruat, ita spiritus suū ab increata diuinitatis essentia nutrimentum capit. ¶ Et sicut anima sensitua suū ab aere spiritū cōtinue trahit, ita spiritus suū in Deo iugiter anhelitū capere debet, quatenus

Y nus